

УДК 336.7:338:330.3

СМЕСОВА Вікторія Леонідівна,
доктор економічних наук, професор,
професор кафедри економічної теорії та міжнародних економічних відносин
Національний технічний університет «Дніпровська політехніка», м. Дніпро, Україна
ORCID: 0000-0002-0444-4659
Email: smesova_vl@ukr.net

ЯСЬКОВ Євгеній Олегович,
здобувач ступеня PhD з економіки,
Національний технічний університет «Дніпровська політехніка», м. Дніпро, Україна
ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-5534-7453>,
Email: j.yaskov@gmail.com

ГАЛІЗОВА Анна Олексіївна,
бакалавр
Національний технічний університет «Дніпровська політехніка», м. Дніпро, Україна
ORCID: <https://orcid.org/0009-0002-8826-3405>,
Email: annahalizova@icloud.com

НАЦІОНАЛЬНІ МОДЕЛІ РЕГУЛЮВАННЯ ІНВЕСТИЦІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ТА ЇХ ВПЛИВ НА ІНВЕСТИЦІЙНУ ПРИВАБЛИВІСТЬ КРАЇНИ

Інвестиційна привабливість країни для потенційного інвестора та обсяги інвестицій, вкладених у національну економіку, напряму залежить від моделі регулювання інвестиційної діяльності, яку обирає держава. У статті проаналізовано основні показники інвестиційної привабливості країн-лідерів за рівнем залучення і розміщення інвестицій на основі даних міжнародних статистичних баз та індексів. Обґрунтовано основні характеристики національних моделей регулювання інвестиційної діяльності у розвинених країнах світу та країнах, що використовували їх досвід у державній інвестиційній політиці. Узагальнено основні риси та відмінності моделей регулювання США, Китаю, Великобританії, Німеччини, Франції та Японії, які розробили систему заходів для стимулювання внутрішніх і зовнішніх інвестицій та характеризуються найбільшими обсягами вкладених і залучених інвестицій у світовій економіці. Розглянуто основні риси моделей регулювання інвестицій Австрії, Нідерландів, Казахстану, Вірменії, уряди яких формують інвестиційну політику на основі досвіду лідерів світового інвестиційного ринку. Проаналізовано можливості та перспективи використання національних моделей регулювання інвестицій розвинених країн для української економіки, виявлено найкращі зарубіжні практики інвестування, що можуть бути застосовані в Україні.

Ключові слова: інвестиції, регулювання інвестиційної діяльності, інвестиційна привабливість, інвестиційний клімат, державна інвестиційна політика.

JEL classification: G18, F21, E62

DOI: <https://doi.org/10.31649/ins.2024.3.12.26>

1. ПОСТАНОВКА ПРОБЛЕМИ У ЗАГАЛЬНОМУ ВИГЛЯДІ ТА ЇЇ ЗВ'ЯЗОК ІЗ ВАЖЛИВИМИ НАУКОВИМИ ЧИ ПРАКТИЧНИМИ ЗАВДАННЯМИ

Залучення інвестиційних ресурсів у національну економіку України є пріоритетною задачею сучасного етапу її

розвитку. Вплив негативних внутрішніх та зовнішніх чинників на економічну ситуацію в Україні, таких як війна, окупація територій, зупинка і руйнування багатьох підприємств, розрив зовнішніх економічних зв'язків з багатьма країнами, підвищення тиску на Україну з боку європейського та інших

зовнішніх ринків, недостатність внутрішніх фінансових ресурсів для подальшого нормального функціонування економіки та виведення капіталу з країни багатьма інвесторами вимагають пошуку нових шляхів залучення інвестицій та підвищення інвестиційної привабливості економіки України. Значну роль у цьому процесі відіграє державне регулювання економіки. Саме держава може застосовувати різноманітні ефективні механізми залучення капіталу в українську економіку, використовуючи при цьому найкращі практики інших країн світу. Країни світу мають значний досвід у підвищенні інвестиційної привабливості економіки та регулювання інвестицій, що дозволяє ідентифікувати їх здобутки як національні моделі регулювання інвестиційної діяльності. Ці моделі дозволяють виокремити механізми, які можна було б застосовувати в економіці України в процесі реалізації державної інвестиційної політики і одночасно виявити неефективні регулюючі заходи, які не принесли очікуваного ефекту. Тому узагальнення принципів залучення та інструментів стимулювання капіталовкладень, які є характерними для найбільш відомих національних моделей регулювання інвестиційної діяльності є важливим та актуальним питанням.

2. АНАЛІЗ ОСТАННІХ ДОСЛІДЖЕНЬ ТА ПУБЛІКАЦІЙ

Проблему інвестиційної привабливості та необхідності створення умов у країні з метою її підтримання вивчало багато зарубіжних вчених-економістів – ще від перших спроб описати це явище у працях А. Сміта, Й.А. Шумпетера, і до більш сучасних робіт П. Самуельсона, П.Друкера, М. Портера, які конкретизували ці умови та визначили ті результати, які можна досягнути в економіці, що є інвестиційно привабливою для потенційних інвесторів. Питання регулювання державою інвестиційних процесів вирішували у своїх дослідженнях такі вчені-економісти як: Федоренко В., Гаврилюк О., Данилішен Б., які проводили аналіз державної інвестиційної політики та шляхів її удосконалення; Амоша О., Бажал Ю., які пропонували інструменти державного регулювання інвестицій в Україні; Бланк І.,

Худавердієва В. А., які розглядали стратегії залучення інвестиційного капіталу та іноземних інвестицій у вітчизняну економіку, обґрунтували політику управління інвестиційною діяльністю на сучасному періоді розвитку. Окремо виділяються роботи таких науковців як Чумаченко М.Г., Аптекара С.С., Білопольський М.Г., Новинська Т.А., Туріянська М.М., що були присвячені аналізу досвіду країн світу у питанні регулювання і стимулювання інвестиційної діяльності, можливостям реалізації позитивних результатів цього досвіду в економіці України.

3. ВИДІЛЕННЯ НЕВИРІШЕНИХ РАНІШЕ ЧАСТИН ЗАГАЛЬНОЇ ПРОБЛЕМИ, КОТРИМ ПРИСВЯЧУЄТЬСЯ ОЗНАЧЕНА СТАТТЯ

Одночасно з цим, не зважаючи на наявність наукових праць у цьому напрямі, єдиного підходу до застосування здобутків країн світу в сфері регулювання інвестиційної діяльності так і не було сформовано, оскільки економіки країн та середовище, в якому вони розвиваються, постійно змінюються. А це вимагає проведення більш ґрунтовного аналізу сучасних механізмів регулювання та національних моделей регулювання інвестиційної діяльності, які сформувалися на основі розвитку найбільш розвинених країн світу та країн, що застосовують вдалі інвестиційні практики.

4. ФОРМУЛЮВАННЯ ЦІЛЕЙ СТАТТІ

Метою статті є обґрунтування основних характеристик і принципів національних моделей регулювання інвестиційної діяльності у країнах світу, з'ясування переваг інвестиційної політики, які можна використати в економіці України.

5. ВИКЛАД ОСНОВНОГО МАТЕРІАЛУ ДОСЛІДЖЕННЯ З ПОВНИМ ОБґРУНТУВАННЯМ ОТРИМАНИХ НАУКОВИХ РЕЗУЛЬТАТІВ

На сучасному етапі розвитку кожна країна формує певну модель регулювання інвестиційної діяльності, яка напряму впливає на інвестиційну привабливість цієї країни та обсяги залученого в економіку цієї країни капіталу. Система механізмів та інструментів регулювання інвестицій створює засади для реалізації економічних інтересів суб'єктів та

інвестиційного потенціалу країни, зумовлює можливості щодо виробництва товарів і послуг, раціонального використання наявних і залучених ресурсів, забезпечує відтворення системи економічних відносин [1; 2]. Виходячи з висновків науковців, основними характеристиками інвестиційної привабливості виступають, по-перше, політико-економічне середовище у країні, що включає створену нормативну базу для здійснення інвестиційної та підприємницької діяльності, доступу до економічних ресурсів у країні для інвесторів, наявних у них прав та гарантій, стабільністю та дієвістю чинного законодавства; по-друге, фінансове середовище, яке формується стабільністю національної грошової одиниці, рівнем інфляції, ефективністю банківської системи та грошово-кредитного регулювання, діючим режимом оподаткування, сукупним попитом на товари і послуги і платоспроможністю населення, темпами зростання ВВП та національного доходу; по-третє, наявний ресурсний та інфраструктурний потенціал, соціально-культурне середовище, екологічна ситуація [1; 2; 3].

Для аналізу ефективності державного регулювання інвестицій використовують різноманітні міжнародні і вітчизняні показники, що показують ті результати реалізації інвестиційної політики, які вони отримали, а також результати оцінювання інвестиційного середовища у країні іноземними і внутрішніми інвесторами. Серед таких показників виділяється Індекс інвестиційної привабливості країни, розрахований Lowy Institute Asia Power Index [4]. Цей показник характеризує інвестиційну активність країн світу і включає субпоказники, що оцінюють сукупність умов для нормального функціонування і розвитку національної економіки, а також її економічних суб'єктів, що забезпечують всім учасникам інвестиційного процесу як внутрішнім, так і зовнішнім, стабільність, ефективність і справедливість. Зокрема, йдеться про політичні, соціальні, інституціональні, екологічні, макро- і мікроекономічні умови. Якщо показник країни наближений до 0, то це означає низьку інвестиційну привабливість, якщо показник наближений до 100, то це свідчить про високий рівень даного індексу. Дане оцінювання стосувалося 26 країн і територій з точки зору їх здатності формувати своє зовнішнє

інвестиційне середовище та охопило аналіз країн різних регіонів, зокрема, Північну Америку, Азію та Океанію.

Виходячи з розрахунків Lowy Institute Asia Power Index, виділяються такі країни-лідери за індексом інвестиційної привабливості: США (88,5), Китай (83,7), Індія (41,0), В'єтнам (24,7) та Індонезія (21,9) (рис. 1). До країн з найнижчим рівнем індексу входять Бруней (1,6), Лаос (1,4), Монголія (1,2), Папуа-Нова Гвінея (0,7), Непал (0,3). Низький рівень інвестиційної привабливості цих країн зумовлений слабо розвиненою економікою, несприятливим інвестиційним кліматом для залучення інвестицій, та свідчить про необхідність зміни державою інвестиційного клімату в країні.

Ще одним показником, який характеризує інвестиційну привабливість та ефективні регулювання державою інвестиційної діяльності є Індекс довіри до прямих іноземних інвестицій (ПІІ) [5]. Цей показник зазвичай вимірюється на основі опитувань, в яких респонденти оцінюють поточний стан економіки, роблять прогнози щодо її змін у майбутньому, характеризують загальні умови для бізнесу, враховуючи різні фактори, такі як економічна стабільність, законодавчі рамки, політичний клімат та інші важливі аспекти, що впливають на рішення щодо інвестицій. Крім того, цей показник допомагає інвесторам та підприємцям у прийнятті рішень щодо їхніх інвестиційних стратегій та розширення бізнесу.

Результати опитувань формуються у вигляді числового показника, який виражається у шкалі від 0 до 3, де 0 – дуже низька довіра до умов у країні для ПІІ; 1 – низька довіра; 2 – середня довіра та 3 – висока довіра. Індекс довіри до прямих іноземних інвестицій представляється у вигляді рейтингів країн [5]. За результатами опитування 2019-2023 рр. США мали найвищі рейтинги протягом всього зазначеного періоду, збільшивши свої позиції 2019 року з оцінкою 2,10 до 2,314 у 2023 р., що свідчить про високий рівень довіри до приватного інвестування в цю країну та високий рівень інвестиційної привабливості. Наступні позиції у рейтингу зайняли Німеччина, Канада, Великобританія, Франція, які у підсумку представляють топ-5 країн за цим індексом.

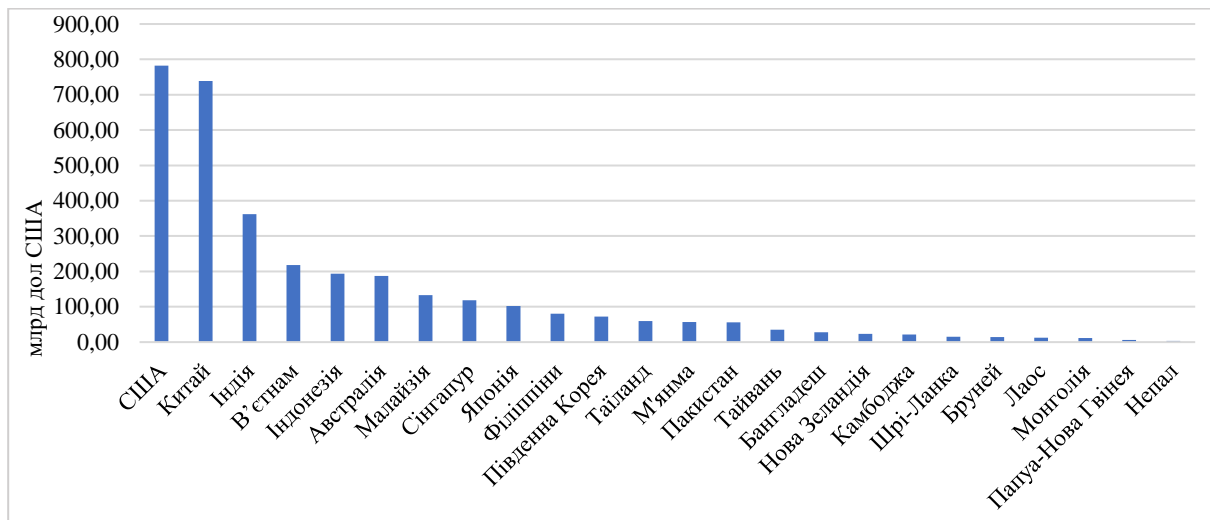

Рис. 1 Індекс інвестиційної привабливості (десятирічні кумулятивні потоки іноземних капіталовкладень 2012–2021 рр.) (побудовано авторами на основі [4]).

Таблиця 1

Індекс довіри до ПІІ у розвинених країнах світу у 2019-2023 рр.*

Країна	2019	2020	2021	2022	2023
США	2,10	2,26	2,17	2,191	2,314
Німеччина	1,90	2,15	2,07	2,075	2,049
Канада	1,87	2,20	2,10	2,071	2,209
Великобританії	1,85	2,06	1,99	2,004	2,035
Франція	1,79	2,09	1,95	1,982	2,028

*Складено авторами за [5].

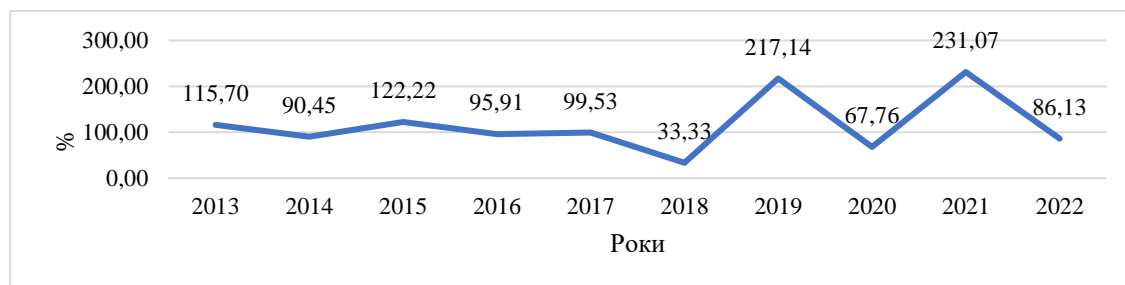

Рис. 2 Світові темпи зростання чистих надходжень-відтоків ПІІ у 2013-2022 рр., %*

*Складено авторами за даними [6-7].

Ще одним із показників, який відображає інвестиційну активність та результати регулювання інвестиційної діяльності у країні, є показник темпів зростання притоків і відтоків ПІІ. Притоки ПІІ – це обсяги інвестиційних ресурсів, які вкладаються в економіку країни в формі прямих інвестицій, портфельних інвестицій або їх інших форм, зазвичай з метою створення нових підприємств, розширення виробництва, запуску нових проєктів тощо. Відтоки ПІІ – це обсяги інвестиційних ресурсів, які вивозяться з економіки країни, зазвичай у формі дивідендів, прибутків, виплат за кредитами або іншими способами. Вони можуть відображати, наприклад, повернення капіталу іноземним інвесторам, що прийняли рішення

ліквідувати свої підприємства або закрити проєкти.

Темпи зростання притоків та відтоків ПІІ вказують на динаміку інвестиційних процесів в економіці країни. Якщо притоки перевищують відтоки, це може свідчити про позитивну інвестиційну активність та зростання довіри до країни, а також перспектив розміщення в ній капіталу. І навпаки – якщо відтоки перевищують притоки, це може вказувати на проблеми з інвестиційним кліматом та втрату довіри інвесторів. Результати аналізу світових темпів зростання ПІІ, представлені на рис. 2, свідчить, що у 2013-2022 рр. значне зростання цього показника було характерним для 2019 та 2021 років. У 2018, 2020 та 2022 роках спостерігалось різке зниження даного

показника в результаті негативного впливу економічних, політичних та соціальних чинників у глобальному середовищі [6-7].

Зміна у глобальних економічних умовах та розподілі світових сил, політична нестабільність і військові конфлікти на багатьох територіях, міграційна криза, соціальні проблеми, пандемія COVID-19, інфляція, підвищення відсоткової ставки та державного боргу чинили значний негативний вплив на інвестиційні потоки як найбільш розвинених країн, що мають власні моделі регулювання інвестиційної діяльності, так і країн, які наслідують їх досвід (таблиця 2).

Проте поступове відновлення економіки у 2023-2024 рр., зростання ВВП у зазначеному періоді свідчить про адаптацію бізнесу та інвесторів до нових умов та збільшення притоку капіталу в економіку країн, що сприяють економічному розвитку та збільшенню інвестицій (таблиця 3). Негативні

значення цього показника можуть свідчити про проблеми з економічною стабільністю та інвестиційним кліматом у країнах [6-7].

Основою для підвищення рівня інвестиційної привабливості є передусім та політика держави в сфері інвестицій, яка реалізується, і та модель державного регулювання інвестицій, яку бере за основу країна. У процесі свого розвитку країни сформували свої національні моделі регулювання інвестицій, які усесторонне охоплюють всі сфери діяльності економічних суб'єктів – від законодавчої сфери до інноваційних та екологічних вимог.

Тому на сучасному етапі до основних моделей державного регулювання іноземних інвестицій, які закріпилися у світовій практиці регулювання інвестицій, відносяться: американська, китайська, британська, німецька, французька та японська.

Таблиця 2

Зміни темпів інфляції (%), ставки відсотку (%), зовнішнього боргу країн (%) у 2014-2023 рр.*

Країна	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023
<i>Темпи інфляції (ICLI)</i>										
Китай	2,0	1,4	2,0	1,6	2,1	2,9	2,5	0,9	2,0	0,2
США	0,80	0,70	2,10	2,10	1,90	2,30	1,40	7,00	6,50	3,40
Великобританія	0,5	0,2	1,6	3,0	2,1	1,3	0,6	5,4	10,5	4,0
Німеччина	1,0	0,5	0,5	1,5	1,8	1,4	0,5	3,1	6,9	5,9
Франція	0,1	0,2	0,6	1,2	1,6	1,5	0,0	2,8	5,9	3,7
Японія	2,8	0,8	-0,1	0,5	1	0,5	0	-0,2	2,5	3,2
Австрія	1,6	0,9	0,9	2,1	2	1,5	1,4	2,8	8,5	7,8
Нідерланди	1	0,6	0,3	1,4	1,7	2,6	1,3	2,7	10	3,8
Казахстан	6,7	6,6	14,6	7,4	6	5,3	6,8	8	15	14,5
Вірменія	3,0	3,7	-1,4	1,0	2,5	1,4	1,2	7,2	8,6	2,0
<i>Відсоткова ставка, %</i>										
Китай	5,51	4,30	4,30	4,30	4,31	4,15	3,85	3,80	3,65	3,45
США	0,25	0,5	0,75	1,5	2,5	1,75	0,25	0,25	4,5	5,5
Великобританія	0,50	0,50	0,25	0,50	0,75	0,75	0,10	0,25	3,50	5,25
Німеччина	0,05	0,05	0	0	0	0	0	0	2,50	4,50
Франція	0,05	0,05	0	0	0	0	0	0	2,50	4,50
Японія	0	0	-0,1	-0,1	-0,1	-0,1	-0,1	-0,1	-0,1	-0,1
Австрія	0,05	0,05	0,0	0	0	0	0	0	2,50	4,50
Нідерланди	0,05	0,05	0,0	0	0	0	0	0	2,50	4,50
Казахстан	5,5	16	12	10,25	9,25	9,25	9	9,75	16,75	15,75
Вірменія	8,50	8,75	6,25	6,00	6,00	5,50	5,25	7,75	10,75	9,25
<i>Зовнішній борг країн, % від номінального ВВП</i>										
Китай	17,0	12,6	12,6	14,3	14,3	14,5	16,3	15,4	13,7	13,7
США	98,0	96,8	95,9	97,0	95,2	95,7	100,4	98,8	95,7	95,0
Великобританія	300	279	298	300	300	290	336	318	291	282
Німеччина	153	151	152	146	148	147	165	171	157	148
Франція	209,1	209,16	211,76	210,16	221,81	234,54	266,09	259,34	245,77	–
Японія	56,1	66,7	68,4	73,1	80,4	83,3	95,8	91,5	103,7	106,5
Австрія	183	171,93	164,56	154,97	150,84	154,31	149,81	146,95	131,69	135,0
Нідерланди	509	563	554	516	489	467	449	410	375	338
Казахстан	70,4	84,8	120	101,3	90,8	88,3	94,8	84,3	71,4	61,6
Вірменія	73,5	84,5	94,4	91,3	87,7	90,9	102,2	99,8	78,2	63,8

*Складено і розраховано авторами за даними [7]

Таблиця 3

Темпи зростання ВВП країн у 2014-2023 рр., %*

Країна	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023
Китай	7,4	7,0	6,8	6,9	6,7	6,0	2,2	8,4	3,0	5,2
США	2,5	2,9	1,8	2,5	3,0	2,5	-2,2	5,8	1,9	2,5
Великобританія	3,2	2,2	1,9	2,7	1,4	1,6	-10,4	8,7	4,3	0,1
Німеччина	2,2	1,5	2,2	2,7	1,0	1,1	-3,8	3,2	1,8	-0,2
Франція	1,0	1,0	1,0	2,5	1,8	1,9	-7,7	6,4	2,5	0,9
Японія	0,3	1,6	0,8	1,7	0,6	-0,4	-4,1	2,6	1	1,9
Австрія	0,8	1	2	2,4	2,4	1,5	-6,7	4,4	4,8	-0,7
Нідерланди	1,4	2	2,2	2,9	2,4	2	-3,9	6,2	4,3	0,1
Казахстан	4,2	1,2	1,1	4,1	4,1	4,5	-2,5	4,3	3,2	5,1
Вірменія	3,6	3,2	0,1	7,6	5,2	7,7	-7,2	5,8	12,6	8,8

*Розраховано авторами за даними [7]

Моделі цих країн враховуються багатьма іншими країнами в процесі реалізації державної інвестиційної політики та формуванні стратегій їх економічного розвитку.

Сполучені Штати є високорозвиненою економікою та мають сприятливі умови для залучення іноземних інвестицій, а також формування потенційних інвестиційних ресурсів. На сучасному етапі розвитку ця країна займає перше місце за обсягами залученого іноземного капіталу в економіку (середньосвітовий показник становить близько 20%) та проводять політику максимального заохочення іноземних інвесторів. Одночасно з цим США залишають за собою право контролю над інвестиціями у ключові та найбільш чутливі сектори економіки. Залучені іноземні інвестиції в економіку США сприяють зростанню обсягів випуску та реалізації продукції у промисловості, торгівлі, зниженню інфляції, а також стають основою для забезпечення економічної та національної безпеки.

Оскільки Сполучені Штати мають федеральну систему устрою, іноземні інвестиції регулюються державою на двох рівнях – федеральному та регіональному, тобто на рівні штатів. З одного боку, загальні вимоги до інвесторів зазвичай встановлюються на федеральному рівні, а спеціальні – формуються владними органами кожного штату залежно від специфіки законодавства, затвердженого на цій території. Відповідно система мотивів і стимулів для вкладання іноземних інвестицій базується на довгострокових і короткострокових програмах розвитку, враховує місцеві особливості і потреби, відповідає місцевому законодавству [8].

Федеральні закони, що регулюють іноземні інвестиції в Сполучених Штатах, ґрунтуються на Публічному законі 110-49 від 2007 року, Законі про іноземні інвестиції та національну безпеку та відповідних відомчих законах [9]. Органам місцевого самоврядування штатів надається особлива автономія, яка дозволяє забезпечити підтримку власних підприємств, збільшення експорту товарів і послуг, іноземних капіталовкладень, ефективне управління діяльністю іноземних інвесторів, а також реалізацію стимулюючих заходів у сфері фіскальної політики, розвиток та економічне зростання місцевої економіки. Крім того, місцева автономія сприяє посиленню конкуренції між американськими штатами, збільшенню відкритості ринків, удосконаленню інвестиційного законодавства США.

Політика США в сфері інвестицій завжди була орієнтована не тільки на внутрішніх інвесторів, але і на зовнішніх, надаючи останнім значні права та привілеї. Виділяють декілька особливостей інвестиційної політики США:

1) сприяння значному притоку іноземних інвестицій у США за допомогою системи стимулів та преференцій як на регіональному, так і на федеральному рівнях;

2) збільшення обсягів імпорту та експорту капіталу, отримання статусу “чистого імпортера”;

3) розширений контроль за іноземними інвестиціями з метою запобігання зловживань (корупції, порушення кредитно-фінансових договорів та інших правових норм);

4) забезпечення доступності інвестиційного ринку для країн-партнерів;

5) удосконалення податкового та

інвестиційного законодавства;

б) правове регулювання інвестиційної діяльності на загальнодержавному та місцевому рівнях [10].

Отже, стратегія формування інвестиційної політики у США спрямована на втілення принципів економічної свободи та економічного лібералізму, що не передбачають посилене втручання держави в економічні процеси та значний адміністративний тиск на інвесторів з боку перевіряючих органів.

При цьому ключову роль у формуванні національної інвестиційної стратегії США відіграє спрямованість на залучення якомога більшої учасників інвестиційного ринку, створення сприятливої для інвестицій міжнародної економічної зони, застосування податкових стимулів, розширення експортного потенціалу країни. Прагнення уряду США посилити свої інвестиційні позиції та максимізувати експорт товарів і послуг на світовому ринку виявляється у створенні державою системи зовнішньоекономічних інститутів як на федеральному, так і на місцевому рівнях, які охоплюють всі рівні регулювання – правовий, економічний, соціальний, екологічний, інфраструктурний, утворюють сприятливе інвестиційне середовище у всій країні, забезпечують успіх країни на світовій арені.

Державна стратегія інвестицій у Китаї, що є важливою складовою його програми реформ і напрямом модернізації економіки, суттєво сприяла досягненню високих темпів економічного зростання країни та соціальним трансформаціям. Це відображається у зовнішній та економічній стратегії Китаю, а також у його впливі на економіку сусідніх держав. При цьому Китай здійснює значний контроль за обсягами ПІІ, укладеними інвестиційними контрактами, тому обсяги реально вкладених інвестиційних коштів є значно меншими ніж ті, що передбачені контрактами.

Курс на регулювання обсягів іноземних інвестицій КНР взяла ще у 80-х рр. ХХ ст. шляхом формування правових засад інвестиційної діяльності для іноземних інвесторів. У 2013-2019 рр. у Китаї було затверджено низку нових нормативних актів, які регулюють діяльність іноземних інвесторів – стимулюючих та обмежувальних,

які забороняли зовнішнім інвесторам вкладати інвестиційні ресурси у певні галузі китайської економіки з метою забезпечення національної безпеки (Національний негативний перелік та Негативний перелік для пілотних зон вільної торгівлі). У 2013 році цих секторів і підсекторів, в які не допускалися іноземні інвестори, було дуже багато, однак вже у 2019 р. їх кількість зменшилася практично у п'ять разів – зі 190 до 40. Ці регуляторні нормативно-правові акти були логічним продовженням політики уряду Китаю щодо покращення інвестиційного середовища Китаю, а також підвищення його міжнародного іміджу та розширення зон міжнародного впливу [9].

Привертають увагу також моделі державного регулювання інвестицій у таких країнах як Велика Британія, Франція, Німеччина, Японія, які можуть бути прикладом ефективної національної інвестиційної політики для української держави.

Основними векторами реалізації національної інвестиційної політики, притаманними всім цим країнам, є:

1) регулювання (підтримка або обмеження) обсягів інвестування (управління інвестиційним процесом, кредитна процентна політика, монетарна політика, податкова політика, амортизаційна політика);

2) цілеспрямоване заохочення інвестицій у конкретні компанії, галузі та сфери діяльності за допомогою пільгових кредитів та податкових преференцій, наприклад, надання інвестиційних позик;

3) пряме державне втручання в інвестиційний процес з метою запровадження цільових інвестиційних програм і проєктів, планування та розширення виробництва та будівництва стратегічно важливих об'єктів виробничих можливостей шляхом коригування поведінки.

Ці вектори політики є загальноприйнятими у країнах з розвинутою ринковою та беруться за основу іншими країнами світу в процесі регулювання інвестицій. Одночасно з цим існує комплекс відмінностей у методах регулювання інвестиційних процесів, що відображають специфіку моделей регулювання, прийнятих у вказаних країнах.

Так, *модель регулювання інвестиційних*

процесів, що реалізується у Великобританії, перш за все спрямована на захист прав інвесторів, забезпечення рівного доступу інвесторів до економічних ресурсів, стимулювання нагромадження капіталу і заощаджень в економіці та їх подальшого вкладання в економіку в якості інвестицій, створення сприятливих умов для зростання виробництва і споживання.

Інвестиційна модель Великобританії характеризується такими відмінностями: 1) країна не має єдиного закону, що регулює інвестиційну сферу, а сформувала систему нормативно-правових актів в сфері інвестиційної діяльності; 2) діяльність учасників фондового ринку є повністю автономною та не передбачає урядове втручання та встановлення обмежень; 3) на законодавчому рівні закріплено строгі рамки відповідальності учасників інвестиційної діяльності та органів влади за ефективне використання інвестиційних ресурсів; 4) система контролю за інвестиціями спрямована на захист прав капіталовласників та гарантування вільного доступу до інвестиційних ресурсів; 5) для фінансового ринку є характерним посилення конкуренції та боротьба між учасниками [10].

Крім того, значну роль у розвитку інвестиційної діяльності Великобританії відіграють недержавні інвестиційні фонди, які не тільки є постачальниками значних обсягів інвестиційних ресурсів, але і чинять вплив на регулювання інвестиційного процесу. Їх основною метою є залучення заощаджень населення та інвестиційних внесків компаній (від дрібних і до великих) на довірчій основі з метою збільшення загального обсягу потенційних інвестиційних коштів та їх подальшого ефективного вкладення. Це дозволяє реалізувати великі інвестиційні проекти, побудувати об'єкти інфраструктури, профінансувати виробництво стратегічно важливих товарів, отримати прибуток від інвестування учасниками інвестиційних фондів.

У Німеччині, як і у Великобританії, інвестиційні організації мають особливий статус і підпорядковуються спеціальному законодавству. Згідно з останнім інвестиційні компанії розглядаються як кредитні установи і на них поширюються всі юридичні норми, права та обмеження, які застосовуються до

установ такого типу. Схема організації спільного інвестування у Німеччині дуже схожа на схему довірчого управління у Великобританії. Однак основною відмінністю між ними є вимога німецького законодавства відносно того, що компанія з управління інвестиціями повинна бути кредитною установою і повинна регулюватися і контролюватися банком.

Узагальненими характеристиками німецької моделі регулювання інвестиційної діяльності є:

- розгалуженість нормативно-правової бази, яка регулює інвестиційну діяльність, а також наявність великої кількості органів, що здійснюють контроль за інвесторами без виокремлення єдиного органу управління;

- складні умови та бар'єри для входу нових компаній на ринок, що зменшує кількість цих компаній та зужує можливості вибору для інвесторів;

- високий рівень контролю за діяльністю інвесторів та ефективністю інвестиційних вкладень;

- суворе адміністрування та використання системи прогресивного оподаткування суб'єктів господарювання;

- високий рівень оподаткування надприбутків та податкові санкції за недобросовісну цінову конкуренцію;

- низькі ризики втрати коштів, вкладених у пайові інвестиційні фонди;

- створення сприятливих умов для диверсифікації фондового ринку [10].

Одночасно з цим німецьке інвестиційне законодавство все ще перебуває на стадії становлення, оскільки уряд приділяв недостатньо уваги цьому питанню і є проблеми, які так і залишаються нерегульованими. Однак вдосконалення нормативно-правової бази у сфері інвестування сприятиме залученню більшої кількості іноземного капіталу в економіку Німеччини та відіграватиме позитивну роль у розвитку економіки і подоланні глобальних викликів, які виникли на сучасному етапі розвитку світового господарства.

У Франції, як і у попередників, відсутній єдиний спеціальний закон, який би врегулював іноземні інвестиції. Однак у цій країні існує система «попереднього повідомлення владі про намір продовжити випробувальний термін», яка передусім

стосується інвесторів з країн, що не є членами Європейського Союзу і що збираються приєднатися до французьких компаній в якості інвесторів. Французьке законодавство також чітко розмежує прямі інвестиції та інші іноземні інвестиції. До останніх застосовуються більш прості правила щодо їх реалізації та сприятливі умови. Це пояснюється тим, що, незважаючи на значне спрощення регулювання ПІІ у Франції, більшість операцій, пов'язаних із прямими інвестиціями на французькій території, як і раніше вимагають попередньої декларації про наміри або отримання дозволу. Загалом, незважаючи на сувору систему регулювання ПІІ, в цілому діяльність іноземних інвесторів на інвестиційному ринку Франції та переказ прибутків із Франції до інших країн світу є необмеженими.

До основних характеристик французької системи регулювання інвестиційної діяльності відносяться:

- Франція не має єдиного нормативно-правового акту, який би повністю регламентував правила і норми в сфері інвестиційної діяльності. Ця діяльність регулюється за допомогою системи розгалужених законів, розпоряджень та регулятивних актів, що встановлюють правила для кожного окремого аспекту інвестування;

- Низький рівень контролю за діяльністю іноземних компаній, які вкладають інвестиції на території Франції, обумовлений стратегією інвестиційного розвитку, що передбачає створення сприятливих умов для приваблення іноземних інвесторів, високий рівень прозорості економічних операцій, ефективний моніторинг для запобігання можливих ризиків;

- Концепція «системи доступу до ринку», що передбачає затвердження умов доступу інвесторів до конкретних ринків і галузей економіки. Ця система також включає встановлення вимог щодо ліцензування, обмежень щодо закордонних інвестицій або інших обмежень для забезпечення стабільності та економічної безпеки у ринковому середовищі;

- Відокремлення прямих інвестицій від інших форм іноземних інвестицій, що характеризує наявність різних рівнів регулювання капіталовкладень у Франції,

дотримання відповідності інвестиційної стратегії національним інтересам [10].

Японська модель регулювання інвестиційної діяльності орієнтована на реалізацію національної політики проектного фінансування. Ця модель базується на активному партнерстві держави та приватних інвесторів у питаннях капіталовкладень. Держава через банківський сектор залучує тимчасово вільні грошові кошти підприємств і заощадження домогосподарств, надає гарантії на повернення інвестованих коштів, здійснює контроль за цільовим використанням інвестиційних ресурсів банками, а також надає ці кошти компаніям в якості кредитів під інвестиційні проекти на пільгових умовах. У свою чергу компанії суворо дотримуються зобов'язань, які вони беруть на себе за цими кредитами та проектами, і постійно взаємодіють з державою щодо досягнення проектних цілей. Реалізація інвестицій в об'єкти інфраструктури координується відповідно до конкретних потреб приватного сектору. Роль координатора виконує консультативний комітет, організований урядом.

Основою реалізації цієї моделі регулювання інвестування є високорозвинений приватний сектор та сильна держава з ефективною організацією. Роль держави є дуже важливою, і у випадках, коли необхідно збільшити виробництво певної продукції, розвинути конкретні сфери і види економічної діяльності, необхідним стає адміністративний контроль та координація процесу реалізації інвестиційних вкладень у ці галузі з боку держави протягом певного періоду часу. У подальшому через певний період часу ця система контролю та адміністрування капітальних інвестицій з боку держави може бути скасована, коли дана політика матиме позитивні результати. Перевага цієї моделі регулювання полягає в тому, що система державного контролю дозволяє мобілізувати значні обсяги тимчасово вільних грошових коштів для реалізації крупномасштабних інвестиційних проектів, а також підвищити ефективність капіталовкладень.

Окрім розглянутих моделей найбільш розвинених країн світу привертають увагу також моделі регулювання інвестиційної діяльності таких країн як Австрія,

Нідерланди, Казахстан, Вірменія, що розробили власну стратегію залучення інвестицій та формування сприятливого інвестиційного середовища.

Так, в Австрії не існує єдиного національного закону, який би регулював відносини в інвестиційному секторі. Процедури, умови та форми стимулювання капіталовкладень викладені у різних федеральних та земельних законах, а також у директивах з конкретних питань. Основним принципом австрійської національної інвестиційної політики є надання інвесторам свободи у виборі галузі інвестування та джерел фінансування. Держава не використовує прямих обмежень на капіталовкладення, тому іноземні інвестори можуть вкладати кошти у галузі, які не підпадають під національний захист. Однак в окремих випадках інвестиції можуть бути обмежені необхідністю отримання спеціальних дозволів (концесій) на певні види господарської діяльності, вимогами щодо захисту довкілля та іншими нормативними актами, які безпосередньо не стосуються інвестиційних питань [11].

Австрія надає іноземним інвесторам національний статус на взаємовигідних умовах. Іноземні капіталовкладення можуть бути здійснені у всі галузі економіки за винятком оборонного сектору, підприємств та організацій, що фінансуються з державного бюджету (федеральні залізниці, поштовий та телеграфний зв'язок, радіо і телебачення), а також у сфери, що перебувають у державній монополії (видобувна промисловість, виробництво тютюнових виробів та алкогольних напоїв).

Модель регулювання інвестиційної діяльності Нідерландів привертає увагу створеним сприятливим інвестиційним середовищем. Нідерланди завжди створювали привабливі та вигідні умови для потенційних інвесторів через впровадження простої реєстрації корпорацій, відсутності адміністративних бюрократичних бар'єрів, сприятливе для інвестицій законодавство, особливо завдяки податковим преференціям і перевагам, багатьом міжнародним угодам про уникнення подвійного оподаткування.

Протягом останніх років привабливість інвестиційного ринку Нідерландів для реалізації довгострокових інвестиційних

проектів значно зростає. Уряд Нідерландів систематично розвиває стратегію залучення ПІІ до країни, засновану на партнерстві між державою, бізнесом і науково-дослідною сферою. Інвестиційна стратегія Нідерландів спирається на відповідне презентування інвестиційних можливостей потенційним іноземним партнерам та підвищення інвестиційного іміджу країни на світовому рівні [12].

На сучасному етапі поглиблюється взаємодія між Нідерландами, США, Великою Британією, Німеччиною, Японією та іншими країнами щодо інвестицій. Національна інвестиційна стратегія Нідерландів характеризується застосуванням таких регулюючих інструментів як помірні ставки податків і акцизів, раціональне планування розподілу бюджетних коштів, однакові правила для бізнесу, торгівлі та екологічного збереження тощо. У Нідерландах існує урядове агентство, яке спеціалізується на залученні зарубіжних інвестицій (Нідерландське агентство з іноземних інвестицій), яке входить до складу Міністерства економіки. У 2013 р. уряд Нідерландів вжив ряд заходів для захисту інвестицій та фінансової підтримки малих і середніх підприємств, які становлять основу голландської економіки, що стало дієвим стимулом для їх розвитку [12].

Національна модель регулювання інвестицій Казахстану відрізняється поєднанням прямих державних інвестицій та приватних капіталовкладень. Наразі за обсягами залучених ПІІ на душу населення Казахстан знаходиться на першій сходинці порівняно з сусідніми країнами. Покращення економічної ситуації та інвестиційного клімату Казахстану підтверджується також підвищеннями рангу та місця цієї країни у міжнародних кредитних рейтингах. Казахстан став першою серед своїх сусідів країною, яка отримала інвестиційний рейтинг від Moody's Investors Service.

Відмінністю стратегії залучення інвестицій у Казахстані є орієнтація на прямі, а не на портфельні інвестиції, а також на зовнішніх, а не на внутрішніх інвесторів. Прямі інвестиції мають ряд ключових переваг перед іншими формами економічного впливу: 1) прямі вкладення капіталу передбачають спрямування інвестицій у виробництво

товарів та послуг, що сприяє впровадженню новітніх технологій виробництва і технологічних процесів, новітніх продуктів, передового управління та інновацій; 2) відсутність або незначні обсяги зовнішнього боргу; 2) сприяння інтеграції Казахстану у світову економіку, підтримка бізнесової та економічної активності шляхом багатогалузевої промислової та науково-технічної співпраці [13].

Для досягнення найкращих результатів у процесі залучення іноземного капіталу у Казахстані створено привабливі умови і закріплено гарантії для іноземних інвесторів щодо захисту прав власності та доступу до ресурсів. Держава стимулює ПІ, оскільки розглядає їх як основу для підвищення рівня інвестиційної привабливості Казахстану, можливість розвивати пріоритетні для економіки галузі та види діяльності, збільшити експорт конкурентоспроможної продукції та отримати переваги на зовнішньому ринку.

Крім Конституції, юридичною основою для формування національної системи підтримки та залучення ПІ та внутрішніх інвестицій є: Цивільний кодекс, Податковий кодекс, Митний кодекс, Закон “Про державну підтримку прямих інвестицій”, Закон “Про валютне регулювання”, Закон “Про ринок цінних паперів”, Закон “Про інвестиційні фонди”, Закон “Про іноземні інвестиції”, Закон “Про державну підтримку прямих інвестицій”, Укази Президента Республіки Казахстан “Про підземні води та їх використання”, “Про нафту”, “Про землю”, “Про страхування” тощо.

Відповідно підтримка прямих інвестицій урядом Казахстану включає нормативно-правові акти, в яких закріплено гарантії, що надаються державою суб’єктам інвестиційної діяльності, створення системи пільг і стимулів для капіталовкладень, наявність єдиних повноважень презентувати країну перед іноземними інвесторами [13].

Національна модель регулювання інвестиційної діяльності Вірменії відрізняється тим, що вона орієнтована на інновації та формування міжнародного іміджу. Інвестиційна політика є невід’ємним та важливим напрямом економічної політики уряду і вважається одним із найважливіших інструментів економічного розвитку.

Стимулами для залучення інвестиційних потоків у Вірменію є правова і податкова системи, що включають сукупність пільг і стимулів для інвесторів, а також висококваліфікована робоча сила, яка може бути задіяна у виробництві товарів та послуг.

Інвестиційне законодавство Вірменії гнучке, демократичне, постійно вдосконалюється з метою приведення його у відповідність до міжнародних стандартів. Згідно з Індексом економічної свободи Вірменія є лідером серед сусідніх країн за рівнем розвитку інвестиційного клімату та рівнем відкритості для бізнесу [14]. Республіка Вірменія сформувала систему спеціального інвестиційного законодавства – Закон про іноземні інвестиції у Вірменії, прийнятий у 1994 р., концепцію інвестиційної політики, прийняту в 2005 р., та інші закони, що регулюють економічне середовище, пов’язане з інвестиціями, а також є основою для реалізації політики «відкритих дверей» для інвестицій.

До відмінних рис державного регулювання інвестиційної діяльності у Вірменії відносяться: економічна свобода для внутрішніх та зовнішніх інвесторів як у провадженні своєї діяльності, так і у виборі її напрямку; створення привабливих умов та дотримання стабільності у законодавстві, що регулює інвестиції; гарантування рівних та недискримінаційних економічних умов для іноземних та вітчизняних інвесторів; затвердження національної системи та системи найбільшого сприяння зовнішнім інвесторам, а також надання прав захисту та можливостей для відстоювання цих прав інвесторами на основі функціонування ефективної судової системи [14].

Що стосується України, то в умовах переходу до інноваційної моделі економіки серед інших заходів підтримки інвестиційної діяльності українським урядом реалізується політика розвитку інфраструктури через будівництво нових об’єктів транспортно-логістичної, соціальної, виробничої інфраструктури, сприяння інвестиційній діяльності через податкове стимулювання та низькі податки для малих та середніх підприємств, пільги при впровадженні інновацій у виробництво, надання інвесторам гарантій та страхування від інвестиційних ризиків [15].

Досвід інших країн світу у державному регулюванні інвестицій та побудови власної моделі регулювання може бути запозичений Україною. Зокрема, уряд країни міг би запровадити жорстку та налагоджену систему контролю за інвестиціями, як це існує у США. В Японії можна запозичити досвід щодо ідентифікації потенційних інвесторів та співпраці з ними. Що стосується досвіду Франції та Великобританії, то у цих країн можна скористатися практиками реалізації інвестиційної політики залучення тимчасово вільних грошових коштів через інвестиційні фонди, що дозволяють реалізувати великі інвестиційні проекти і знизити ризики втрати коштів інвесторами, залучити заощадження населення в якості інвестиційних ресурсів та дати домогосподарствам можливість прямої участі в інвестуванні [16]. Також можна використати досвід Німеччини щодо впровадження системи попереднього сповіщення влади щодо намірів інвестувати кошти у країну. Механізми реалізації пільгової податкової політики для інвесторів у Великобританії можуть бути взяті за основу податкової політики в Україні. Це підвищить статус України на міжнародному інвестиційному ринку, дозволить розширити експортні та імпорتنі потоки, можливість реалізації інноваційних проектів, розвинути сферу інноваційного партнерства, сприятиме успішному вступу нашої країни до Європейського Союзу [15].

Таким чином, проведений нами порівняльний аналіз моделей державного регулювання іноземних інвестицій свідчить про різноманіття підходів та стратегій, які обирають країни залежно від своїх економічних, політичних і соціокультурних умов. Кожна з цих моделей має свої переваги та недоліки і відображає специфіку інвестиційного клімату країни. Вибір конкретної моделі залежить від цілей держави, її стратегії розвитку та геополітичних умов.

6. ВИСНОВКИ З ДАНОГО ДОСЛІДЖЕННЯ І ПЕРСПЕКТИВИ ПОДАЛЬШИХ РОЗВІДОК У ДАНОМУ НАПРЯМКУ

Міжнародний інвестиційний ринок має складну структуру, характеризується постійною зміною тенденцій розвитку, що визначаються рядом ключових факторів. Структура інвестиційного ринку визначається розподілом інвестицій за регіонами, секторами економіки, видами капіталовкладень. Тенденції його розвитку залежать від глобальних економічних умов, політичних ризиків, процентних ставок, інноваційних змін, а також регуляторних впливів. Наразі спостерігається зростання інтересу до інвестицій у розвинуті економіки, зокрема, у США та країни Європейського Союзу, де уряди країни проводять стимулюючу інвестиційну політику та сформуvalи сприятливий інвестиційний клімат, а інвестори високо оцінюють стабільність та показують високий рівень інвестиційної активності. Японія залишається важливим гравцем, особливо в технологічних та інфраструктурних інвестиціях. Китай все більшою мірою розширює свої позиції в експорті капіталу. Структура міжнародних інвестицій також відображається у секторальному розподілі з особливим акцентом на технології, фінанси та енергетику. Для розвитку інфраструктурних проектів значна увага інвесторів приділяється сектору транспорту та енергетики, що є ключовими для підтримки економічного зростання і підвищення конкурентоспроможності країн. З іншого боку, збільшення впливу глобалізації, підвищення ролі нових ринків, зміни у географічному розподілі інвестицій, політична нестабільність, відсутність стимулів для інвесторів, валютні коливання чинять негативний вплив на інвестиційні рішення, підвищують інвестиційні ризики та невизначеність.

Тому підвищення інвестиційної привабливості країн вимагає обрання урядом такої моделі регулювання інвестиційної діяльності, яка б сприяла залученню інвесторів, дозволяла їм мінімізувати ризики та сформувати стабільний і прибутковий інвестиційний портфель.

Література

1. Смєсова В. Л. Відтворення інвестиційного потенціалу національної економіки: суперечності трансформаційного періоду: монографія. Дніпро: ДВНЗ УДХТУ, 2011. 195 с.

2. Смєсова В. Л. Економічні інтереси у системі відтворення економічних відносин: динаміка змін та інституційний вплив влади-власності: монографія. Дніпро: ДВНЗ УДХТУ. 2019. 305 с.
3. Смєсова В. Л., Яськов Є. О. Інвестиційна привабливість економіки України: сучасний стан та рейтингове оцінювання. *Економіка та суспільство*. 2024. № 64. DOI: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2024-64-66>.
4. Investment attractiveness, Lowy Institute Asia Power Index: веб-сайт. URL: <https://power.lowyinstitute.org/data/economic-relationships/regional-investment-ties/investment-attractiveness/>
5. The Kearney FDI Confidence Index 2023 report, Kearney. URL: <https://www.kearney.com/service/global-business-policy-council/foreign-direct-investment-confidence-index/2023-full-report>
6. World Bank Світові прямі іноземні інвестиції. URL: <https://databank.worldbank.org/databases>
7. World Bank Основні макроекономічні показники. URL: <https://databank.worldbank.org/databases>
8. Голініщева. Є. Ю. Особливості формування та реалізації державної інвестиційної політики в різних країнах світу. *Вісник Національного університету цивільного захисту України. Серія : Державне управління*. 2016. №1. С. 115–122. URL: <http://repositc.nuczu.edu.ua/bitstream/123456789/12055/1/HolenishchevaYeYu.pdf>.
9. Любімов В. І. Особливості державного регулювання іноземних інвестицій: закордонний досвід. *Економічний простір*. 2009. №21. С. 65–71.
10. Гоцуляк. Л. В. Інноваційна політика розвинених країн в умовах становлення інноваційної економіки. *Ефективна економіка*. 2014. №9. URL: <http://www.economy.nayka.com.ua/?op=1&z=3330>.
11. European Commission. (2024). Foreign direct investment statistics. URL: http://epp.eurostat.ec.europa.eu/statistics_explained/index.php/Foreign_direct_investment_statistics.
12. *InvestinHolland*. (2024). URL: <http://investinholland.com>.
13. Ткачик Ф. П. Інвестиційне співробітництво України з розвиненими країнами світу в напрямі регіонального розвитку. *Науковий вісник*. 2010. №4 (51). С. 12–17.
14. UN Trade & development (2023). World Investment Report 2022. URL: <http://www.unctad.org>.
15. Павлюк А. П., Покришка Д. С., Молдован О. О., Ляпін Д. В. та ін. Пріоритети інвестиційної політики в контексті модернізації економіки України.: аналітична доповідь / ред.: Я. А. Жаліла. К.: НІСД, 2013. 80 с.
16. Дучинська Н. І., Смєсова В. Л. Механізм активізації інвестиційного використання фінансових ресурсів домогосподарств в Україні. *Макроекономічні та регіональні проблеми розвитку України*. 2009. С. 24–36.

References

1. Smiesova, V.L. (2011). Vidtvorennia investytsiinoho potentsialu natsionalnoi ekonomiky: superechnosti transformatsiinoho periodu: monohrafiia [*Reproduction of the investment potential of the national economy: contradictions of the transformation period: a monograph*]. Dnipro: DVNZ UDKhTU, 195 [in Ukrainian].
2. Smiesova, V.L. (2019). Ekonomichni interesy u systemi vidtvorennia ekonomichnykh vidnosyn: dynamika zmin ta instytutsiinyi vplyv vlady-vlasnosti: monohrafiia [*Economic interests in the system of reproduction of economic relations: dynamics of changes and institutional influence of power-property: monograph*]. Dnipro: DVNZ UDKhTU, 305. [in Ukrainian].
3. Smiesova, V.L., Yaskov, Ye.O. (2024). Investytsiina pryvablyvist ekonomiky Ukrainy: suchasnyi stan ta reitynhove otsiniuvannya [*Investment attractiveness of the Ukrainian economy: current state and rating assessment*]. *Ekonomika ta suspilstvo*, 64. DOI: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2024-64-66> [in Ukrainian].
4. Lowy Institute Asia Power Index. (2024). Investment attractiveness. URL: <https://power.lowyinstitute.org/data/economic-relationships/regional-investment-ties/investment-attractiveness/> [in English].
5. Kearney (2023). The Kearney FDI Confidence Index 2023 report. URL: <https://www.kearney.com/service/global-business-policy-council/foreign-direct-investment-confidence-index/2023-full-report> [in English].
6. World Bank (2022). World foreign direct investment. URL: <https://data.worldbank.org/indicator/BM.KLT.DINV.CD.WD?end=2022&start=2012> [in English].
7. World Bank (2022). Key macroeconomic indicators. URL: <https://data.worldbank.org/indicator/BX.KLT.DINV.CD.WD?end=2022&start=2012> [in English].
8. Holinishchev, Ye. Yu. (2016). Osoblyvosti formuvannya ta realizatsii derzhavnoi investytsiinoi polityky v riznykh krainakh svitu [*Features of the formation and implementation of state investment policy in different countries of the world*]. *Visnyk Natsionalnoho universytetu tsyvilnoho zakhystu Ukrainy. Seriiia : Derzhavne*

- upravlinnia, 1, 115–122. URL: <http://repositsc.nuczu.edu.ua/bitstream/123456789/12055/1/HolenishchevaYeYu.pdf> [in Ukrainian].
9. Liubimov, V. I. (2009). Osoblyvosti derzhavnogo rehuliuвання inozemnykh investytsii: zakordonnyi dosvid [*Features of state regulation of foreign investment: foreign experience*]. *Ekonomichniy prostir*, 21, 65–71 [in Ukrainian].
10. Hotsuliak, L. V. (2014). Innovatsiina polityka rozvynenykh krain v umovakh stanovlennia innovatsiinoi ekonomiky [Innovation policy of developed countries in the conditions of formation of innovative economy]. *Efektivna ekonomika*, 9. URL: <http://www.economy.nayka.com.ua/?op=1&z=3330> [in Ukrainian].
11. Eurostat (2024). Foreign direct investment statistics. URL: http://epp.eurostat.ec.europa.eu/statistics_explained/index.php/Foreign_direct_investment_statistics [in English].
12. InvestinHolland. URL: <http://investinholland.com>.
13. Tkachyk, F. P. (2010). Investytsiine spivrobotnytstvo Ukrainy z rozvynenykh krainamy svitu v napriami rehionalnogo rozvytku [*Investment cooperation of Ukraine with developed countries of the world in the direction of regional development*]. *Naukovyi visnyk*, 4 (51), 12–17 [in Ukrainian].
14. UN Trade & development (2023). World Investment Report 2022. URL: <http://www.unctad.org> [in English].
15. Pavliuk, A. P., Pokryshka, D. S., Moldovan, O. O., Liapin, D. V. (2013). Priorytety investytsiinoi polityky v konteksti modernizatsii ekonomiky Ukrainy.: analitychna dopovid [*Priorities of Investment Policy in the Context of Modernisation of the Ukrainian Economy: Analytical Report*] / red.: Ya. A. Zhalila. K.: NISD, 80 [in Ukrainian].
16. Duchynska, N. I., Smiesova, V. L. (2009). Mekhanizm aktyvizatsii investytsiinoho vykorystannia finansovykh resursiv domohospodarstv v Ukraini [*Mechanism of activation of investment use of financial resources of households in Ukraine*]. *Makroekonomichni ta rehionalni problemy rozvytku Ukrainy*, 24–36 [in Ukrainian].

Abstract

SMIESOVA Viktoriia, YASKOV Yevhen, GALIZOVA Anna
National models of investment activity regulation and their impact on the country's investment attractiveness

The need to restore Ukraine's economy after the war, rebuild infrastructure and ensure the normal functioning of Ukrainian enterprises requires an increase in domestic and foreign investment. The basis for attracting investment is the creation of a favourable investment climate, increasing investment attractiveness and developing a government investment attraction strategy that would ensure stability and guarantees for investors. The national model of state regulation of investment activity, which is chosen by the country, plays an important role in this.

The purpose of the article is to substantiate the main characteristics and principles of national models of investment activity regulation in countries around the world, and to identify the advantages of investment policy that can be used in Ukraine's economy.

The authors have analyzed the results of the implementation of the state investment policy based on the assessment of changes in the investment attractiveness of countries of the world by such indicators as the Country Investment Attractiveness Index, the Foreign Direct Investment Confidence Index, and the FDI Inflow and Outflow Growth Rate. This allowed us to establish that the leading countries in terms of these indicators are the United States, China, Germany, Canada, Japan, the United Kingdom, and France, and to conclude that the model of investment regulation chosen by the government affects its investment attractiveness.

The article has substantiated the main characteristics of national models of investment activity regulation in developed countries and countries that have used their experience in the State investment policy. The regulatory models of the USA, China, Great Britain, Germany, France and Japan has been analyzed, their features and differences are highlighted. It is found that these countries have developed a system of measures to stimulate domestic and foreign investment and have the largest volumes of invested and attracted investments in the world economy. The main features and differences of the investment regulation models of Austria, the Netherlands, Kazakhstan, and Armenia, whose governments formulate investment policy based on the experience of the world investment market leaders, are considered. The authors have identified the possibilities of using national models of investment regulation in developed countries for the Ukrainian economy.

Key words: investment, regulation of investment activity, investment attractiveness, investment climate, state investment policy.

Стаття надійшла до редакції 20.08.2024 р.

Бібліографічний опис статті:

Смесова В. Л., Яськов Є. О., Галізова А. О. Національні моделі регулювання інвестиційної діяльності та їх вплив на інвестиційну привабливість країни. *Innovation and Sustainability*. 2024. № 3. С. 12-26.

Smiesova V., Yaskov Y., Galizova A. (2024) National models of investment activity regulation and their impact on the country's investment attractiveness. *Innovation and Sustainability*, no. 3, pp. 12-26.

